

brevis primo, si loquamur de his quæ conveniunt unicuique Pælati ex vi sui muneris, atque adeo de potestate ac jure ordinario, quoad hæc non posse restrictionem fieri licite sine justa causa; ita docent communiter Doctores in simili, tractando de casuum reservatione, ut in 4 tom. de Pœnitentia notavimus; est autem hic eadem ratio, tum quia unusquisque Pælati habet aliquod jus in re quoad jurisdictionem suam ordinariam; non ergo potest licite illo privari sine causa; tum etiam quia vel illa est pœna illata sine culpa, et sic illicita; vel est perversio, aut immutatio ordinis de se instituti ad bonum commune, et consequenter est præter regulam, quæ omnia, sine causa facta, sunt illicita; tum denique quia ex hujusmodi injustis restrictionibus multum potest perturbari pax, et oriri scandala. Unde ad minimum censeo hoc esse contra charitatem et justitiam legalem, et non est improbable etiam esse contra commutativam; quamvis hoc sit magis incertum, quia in his religionibus non videtur esse tam proprium dominium circa hæc jura vel officia.

24. *Valide tamen restringit, nisi restrictio sit contra bonos mores.* — *Delegata jurisdictio licite restringi potest sine causa, per se loquendo.* — Unde, his non obstantibus, censeo secundo restrictionem hanc validam esse, etiam si absque causa fiat, sicut etiam de reservatione casuum probabilior sententia fert. Cujus ratio est, quia voluntas superioris Pælati, absolute loquendo, potentior est, et nulla est lex positiva quæ hujusmodi factum irritet, neque ex sola natura rei potest censi nulla, quia multa illicite fiunt, quæ facta tenent, inter quæ videtur hoc computandum, quia nullam habet specialem rationem nullitatis, cum defectus magis sit in modo quam in substantia, cumque magis interveniat ibi injustitia legalis quam commutativa. Unde confirmatur, quia in his actibus major ratio habenda est boni communis quam privatæ injuriæ; ad bonum autem commune expedit ut talis restrictio teneatur et servetur, etiam si injusta appareat ex defectu causæ; et ideo facta tenet, ac valida est. Dico autem *ex defectu causæ*, quia si aliunde contineret intolerabilem errorem contra bonos mores, clare et videnter nulla est. Tertio vero addendum est, si quæ sunt concessa inferiori Pælati ultra jus ordinarium per delegationem superioris, et licite et valide revocari ab eodem superiore vel ab æquali, scilicet successore,

vel etiam ab alio utriusque superiore, pro sola voluntate, sine speciali causa; et tunc cessant omnes rationes supra factæ, quia delegatio est quædam gratia et favor: quanquam in hoc etiam cavenda sunt incommoda, quæ per accidens sequi possunt, vel contra commune bonum, vel contra pacem et charitatem singulorum, maxime si acceptio aliqua personarum misceri videatur.

25. *An Pælati major possit inferiorem amovere.* — Tandem inquiri hic potest, an hæc dependentia sit etiam in conservari, quod est quærere an supremus Pælati possit quemlibet sibi inferiorem suo officio privare; et eadem quæstio est de Pælati medio respectu sibi subjecti. Sunt autem duo certa. Unum est, sine legitima causa non posse licite, ut a fortiori ex dictis constat. Intelligendum autem id est, quando pælatio vel perpetua est, vel pro definito tempore datur, si intra illud auferatur, quia tunc procedunt fortius rationes in superiori puncto factæ. Si autem tempus non esset definitum, nec positive perpetuum, sed indefinite daretur ad arbitrium superioris, tunc per se non esset illicitum, nam cessat etiam omnis ratio justitiæ, dummodo nihil novum fiat contra consuetudinem, quod merito posset perturbationem aliquam vel infamiam generare. Secundo est certum, ex justa causa posse hoc et licite et valide fieri, quia jurisdictio non deest, et ad licitum usum sufficit justa et proportionata causa. Quod ita explicatur: nam hæc causa generatim loquendo duplex esse potest. Una est, culpa sufficiens ipsius Pælati; nam juste potest a suo superiore puniri; sed privatio officii potest esse justa pœna; ergo. Alia est, ratio aliqua urgens majoris boni communis; nam hæc munera non ad privatum commodum pælatorum, sed ad bonum commune religionis ordinantur; cura autem hujus boni communis, et jurisdictio ad illud tuendum proportionata, maxime pertinet ad supremos et universales Pælatos, ut supra declaravi; ergo in eo casu, et ex parte eorum est sufficiens potestas, et ex parte causæ sufficiens ratio, ut talis mutatio sanete fiat.

26. Tertium autem incertum est, scilicet, an talis privatio, sine justa causa facta, valida sit. Omissis autem rationibus dubitandi, quæ utrinque facile excogitari possunt, censeo illam esse validam, per se spectata hierarchica subordinatione harum potestatum, propter rationes factas in superiori puncto; nam eadem ratio est totius et partis in his

quæ similia sunt. Si ergo restrictio sine causa facta valida est, cum tamen sit diminutio seu ablatio partis jurisdictionis, etiam totius ablatio valida erit. Hoc autem, et reliqua, quæ in hoc capite diximus, intelligenda sunt, et supponendo in his pælati perfectam et monarchicam jurisdictionem, et tollendo impedimenta seu restrictiones quæ per legem, vel superiorem potestatem factæ esse possunt. Primum ideo adverte, quia in multis religionibus, etiam si Generalis vel Provinciales habeant regimen, non est simpliciter monarchicum, præsertim in rebus gravioribus, in quibus Generalis vel Provincialis nihil valide potest statuere sine concursu suorum *Definitorum*, aut quovis alio nomine vocentur, qui definitivum suffragium in hujusmodi negotiis habent. Igitur quoad hoc non possumus regulam generalem statuere, sed spectanda est consuetudo vel institutio uniuscujusque religionis, et juxta modum ejus applicare quæ hactenus diximus. Eademque ratione addita est altera limitatio; nam hæc potestas sive conferatur immediate a Summo Pontifice, sive mediante religione, et generali capitulo ejus, vel per supremum superiorem ad medios descendat, sæpe non datur absolute, saltem quoad plures actus ex dictis, sed cum restrictione et obligatione servandi talem formam aut modum, vel cum aliqua dependentia ab ipso concedente, aut simili alio modo; et tunc facultas non excedit concessionem; ideoque etiam quoad hanc partem consulenda sunt privilegia et statuta religionum, ut secundum ea limitentur omnia quæ diximus; nam illa procedunt per se, et quantum est ex jure communi, et ex natura et modo talium jurisdictionum; non est tamen dubium quin jura specialia possint multa addere, quæ hic a nobis non possunt considerari, sed ad singulas religiones id pertinebit.

CAPUT III.

DE ELECTIONE SUPREMI PÆLATI IN RELIGIONE, DEQUE CONDITIONIBUS EX PARTE IPSIUS REQUISITIS UT LEGITIME ELIGATUR.

1. *Excluduntur ab hoc capite hæreditaria successio, et nominatio.* — Duobus modis potest magistratus aliquis creari, scilicet, vel per electionem, vel per voluntatem alicujus principis, seu Pælati superioris; omitto enim hæreditariam successionem, quæ in præsentem

materia, et in universum in spirituali potestate, locum non habet; omitto etiam modum succedendi per nominationem Pælati decedentis, seu finientis tempus suum, deligentis sibi successorem; quia, licet hic modus intrinsecam malitiam aut aliam repugnantiam absolute non involvat, in Ecclesia tamen in nullo genere propriæ successionis ac pælationis usu receptus est, ne pælatio ecclesiastica quasi testamento legari seu relinqui videretur, et ad vitanda pericula quæ esse possent, si unusquisque juxta suam propriam affectionem successorem sibi posset eligere; et ideo hoc est sacris canonibus vetitum, ut dixit Gratianus, in § *His omnibus*, 8, q. 1, post nonnulla decreta, quæ de hoc adduxerat, et in simili nonnihil in tomo de Fide, disp. 10, sect. 4, retuli. Dixi autem hoc non admitti in propriam successionem pælationis, quia nominare aliquem vicarium, qui præsit interim dum fit electio proprii Pælati, non ita repugnet, quia neque habet prædicta incommoda, nec per canones est prohibitum. Unde in nostra Societate, 8 p. Constit., c. 1, conceditur Generali, ut possit Vicarium nominare, qui statim post mortem ejus debeat Societatem congregare, atque illi præesse, donec Præpositus Generalis eligatur, quanquam neque S. Ignatius ipse¹, neque aliquis ejus successor usque ad hæc tempora, in quibus scribimus, ea facultate uti voluerit. Itaque solum supersunt duo modi supra dicti, quibus Pælati religionis creari possunt.

2. *Prima assertio, Generalem per electionem creari.* — Ut ergo a supremo capite incipiamus, dicendum est principaliter Pælatum supremum et Generalem uniuscujusque religionis per legitimam electionem creandum esse. Hoc probat usus et institutio omnium religionum, et est consentaneum juri canonico, ut statim dicam. Ratio autem est, quia hic Pælati non habet intra religionem alium superiorem, a quo institui possit; ergo non superest alius modus nisi per electionem. Dices, habere hos Pælatos Summum Pontificem superiorem, a quo possent institui, sicut ab eo creantur Episcopi. Respondetur, potuisse quidem Pontificem Summum hoc sibi reservare, et hac lege et modo unamquamque religionem instituere et approbare; noluisse tamen, ut suavius et commodius reli-

¹ Apud Ribaden., lib. 1 Vitæ S. Ignat., c. penul.

gionibus provideret, ut nimirum ipsa religio in pastore sibi eligendo consentiret; et ut ipse etiam electus a suis futuris subditis publicum haberet suæ sufficientiæ et dignitatis testimonium, et ita cum majori amore et fiducia a tota religione susciperetur. Simili enim ratione noluerunt Summi Pontifices sibi successores nominare, sed electionem Ecclesiæ committere, ut videre licet in Turrecremata, lib. 2 Summæ, c. 51, et in citato loco tomi de Fide. Atque hoc recte confirmant jura, quæ disponunt ut Abbas per electionem monachorum creetur; illi enim Abbates, ut supra, c. præced. n. 11, tetigi, erant tunc in sua religione supremi, quamvis Episcopi essent subjecti, et ideo non poterant a religiosis creari, nisi per electionem; potuissent tamen, si Ecclesia vellet, a solis Episcopis vel Pontificibus provideri; illud tamen nunquam factum est, nec judicatum expediens, propter rationes paulo ante adductas. Et ob easdem nunc in religionis monialium, quæ subsunt Episcopis, Abbatissæ per electionem monialium creantur, et non constituuntur a solis Episcopis. Denique in regulis singularum religionum hoc disponitur, ut videre licet in Regula S. Francisci, c. 8, et in 8 p. Constitut. Societatis, c. 1 et 2, etc.

3. Dices: quomodo potuit hæc dignitas Præpositi Generalis in unaquaque religione incipere per electionem, cum electio supponat religionem ipsam constitutam, cum debeat a religiosis fieri, ut dicemus; religio autem supponat aliquem Prælatum, cui omnes possint obedientiam promittere. Respondeo, primo, necessarium non esse ut conclusio intelligatur de primo initio ac fundatione religionis, nec de novo quod tunc inceperit gubernare; nunc enim præcipue agimus de ordinario regimine religionum, postquam institutæ et fundatæ sunt. Deinde dicitur, generalis Prælati electionem aliis modis potuisse in religionibus incipere. Primo, ut præcesserit religio et regimen ejus sine uno supremo capite, vel gubernatore, postea vero singula monasteria inter se consenserint de uno communi Prælato eligendo; nec repugnat religionem præexistere sine hujusmodi Prælato, ut de religione S. Benedicti et de antiquis monachis supra conjectavimus.

4. Secundo, potest a principio institui religio cum hac lege, ut nullum habeat Prælatum, ut de religione S. Francisci constat ex Regula ejus, cap. 1 et 8; et idem est de religione Prædicatorum, et de Societate. Modus

autem constituendi primum Generalem esse potuit vel per designationem Summi Pontificis, quod ita fuisse in religione S. Francisci colligi potest ex c. 1 Regulæ ejus, ubi Franciscus ipse soli Papæ promittit obedientiam; de aliis autem dicitur: *Tenantur obedire Francisco, et successoribus ejus*; vel etiam potest talis creatio fieri per liberum consensum omnium, qui in principio aggregati fuerunt fundatori religionis, illi obedientiam promittendo, etiam ante approbationem Apostolicam; nam, licet eo tempore ille non esset verus Prælati, sicut illa non erat vera religio, tamen, adveniente approbatione, per quam Pontifex confirmat quod prius factum est, et acceptat sua vota tanquam solemnia, confertque participationem suæ jurisdictionis illi religioni in individuo, prout in talibus personis inchoata, incipit ille esse verus Prælati generalis ordinis. Et fortasse etiam ita factum est in religione S. Francisci et sancti Domini. Alio item modo potest primus Generalis fieri per propriam electionem et post religionem jam vere institutam et confirmatam, prout in nostra Societate contigit; anno enim 1540 confirmata est a Paulo III: sequenti vero anno P. N. S. Ignatius in Generalem electus est¹, postea vero tam ipse Ignatius quam socii ejus solemnem professionem emisissent; in qua etiam notari potest quod Ignatius ipse Summo Pontifici tantum, reliqui vero ipsi etiam Ignatio perpetuam obedientiam promiserunt. Rursus observare licet, prius fuisse Societatem veram religionem, quam in ea esset facta sollemnis professio, imo priusquam essent vota aliqua auctoritate Pontificia in ea recepta, quia jam erat approbata, et erat in ea potestas emittendi talia vota, quæ primum facta fuere ab ipso Ignatio, et illa ex vi prioris approbationis ipso jure fuerunt acceptata per Apostolicam Sedem; reliqua vero mediante ipso Ignatio admissa fuere. Denique notare licet, in ea electione, personas illas prius fuisse eligentes et electam, quam essent veri religiosi, quod nondum votum obedientiæ emisissent; quamvis enim prius illud esse decrevisset, ex lib. 2 vitæ Ignatii, c. 13, nondum tamen illud executioni mandaverant; quod quomodo esse possit, paulo post declarabimus.

5. De conditionibus ad electionem alicuius in Prælatum religionis, præcipue Generalis.

¹ Lib. 1 Vitæ S. Ignatii, c. ult., et lib. 3, c. 1, apud Ribaden.

— *Quæ conditiones jure naturali requirantur.*

— Quoniam vero in conclusione dictum est, id quod etiam de se est manifestum, electionem hanc debere esse legitimam, nam a lege præcipue vigorem habet, ideo explicandum nobis superest quid requiratur ut hæc electio legitima sit. Possunt autem ad tria capita reduci hujusmodi requisita, nimirum, ad personam electam seu eligendam; electores, et formam, seu modum electionis. Primum horum in præsentem capite expediemus, duo reliqua in duobus sequentibus. In persona ergo eligenda duo desiderantur, scilicet capacitas et dignitas. Circa capacitatem igitur sciendum est, ex natura rei, vel ex solo divino jure nullam conditionem specialem ad hanc capacitatem requiri præter generales, ut quod sit persona humana, ratione utens, et apta aliquo modo ad hoc regimen suscipiendum, hæc enim in omni electione humana necessaria sunt; præter hæc vero ex vi solius rationis naturalis nihil amplius cum fundamento addi potest. Quatenus vero electio hæc in fide suo modo fundatur, et ad supernaturalem finem ordinatur, recte colligitur ex discursu etiam connaturali fidei et gratiæ, ad hanc capacitatem necessariam esse fidem, seu fidei professionem in persona eligenda, quia alias non potest esse apta ad hujusmodi regimen. Unde etiam necessarium est quod sit persona baptizata, ex generali principio alibi late tractato, t. 4 et 5, in 3 p., quod *sine character baptismali nullus est capax spiritualis jurisdictionis*. Quod vero ex divino jure positivo nihil amplius hic requiratur, ex dicendis constabit.

6. *Jus ecclesiasticum triplex.* — Superest ergo ut de jure ecclesiastico videamus, an in eligendo aliquid amplius requiratur, ut non solum capax, sed etiam dignus censeatur. Hoc autem jus triplex distingui potest, speciale, generale et generalissimum: speciale hic voco, quod in unaquaque religione per specialia indulta vel privilegia additum est, quale esse potest, verbi gratia, quod persona eligenda non ducat originem ex Judæis, vel aliud simile, et de hoc jure nihil hic dicimus. Generalissimum appello, quod non solum religionis, sed omnibus cæteris ecclesiasticis electionibus commune est, quale est, quod eligendus non sit excommunicatus aut irregularis ad officium vel beneficium; de quo etiam hic non agimus in sua generalitate, quia spectat ad materiam de censuris et irregularitate, quæ in proprio loco tradita est; solum

hic addemus quæ necessaria fuerint ad applicandum huic electioni illam communiorum doctrinam, quod fiet explicando jus quod generale vocamus, quatenus omnibus religionibus commune est.

7. *Prima conditio juris communis ad Generalis prælaturam, legitima ætas.* — *Dubium quæ sit legitima.* — *Resolutio auctoris.* — Prima ergo conditio requisita in persona eligenda, est, ut habeat legitimam ætatem, quæ ad minimum debet esse viginti quinque annorum, juxta c. *Cum in cunctis*, de Electione, confirmatum a Concilio Tridentino, sess. 24, c. 12, de Reformatione. Hæc autem jura generaliter loquuntur de omnibus dignitatibus ecclesiasticis, habentibus curam animarum annexam, sub quibus sine dubio comprehenduntur etiam prælationes regulares; magnam enim sine dubio habent curam animarum ordinariam et ex officio, veræque prælationes et dignitates ecclesiasticæ sunt, ut supra diximus. Quia vero ibi in Episcopis postulat ætas triginta annorum, in inferioribus viginti quinque, dubitari potest sub quo illorum membrorum comprehendere debeamus Prælatum generalem religionis. Nam in rigore et proprietate non est Episcopus, sed dignitate inferior; verba autem legis in sua proprietate servanda sunt, præsertim in lege quæ ponit formam necessariam, et irritat actum in quo omittitur; nam ex hac parte est odiosa, et ideo restringenda ad verborum proprietatem. Contrarium autem videtur suadere ratio, quia hæc major ætas non tam postulat in Episcopis propter ordinis dignitatem, quam propter superiorem jurisdictionem, et graviora negotia, et actus, qui ratione talis jurisdictionis ad illos pertinent. Sed supremus Prælati religionis participat maxime jurisdictionem Episcopalem, quæ in illo, ratione status subditorum, magnam judicii maturitatem requirit. Ergo, quantum ad præsens spectat, videtur sub Episcopi nomine comprehendendus. Nihilominus prior sententia in rigore juris vera videtur propter rationes adductas, et quia nullus auctor illam extensionem facit. Imo Panormitanus, dict. c. *Cum in cunctis*, n. 6, quærens *Quid de Abbate*, respondet in jure clare non caveri, communiter tamen revocari ad dispositionem de inferioribus dignitatibus; diximus autem supra, c. 2, n. 2, jus commune nihil disponere in particulari de hac prælatione universali seu generali religionis, sed tantum de Abbate, quatenus per se erat quasi supremus intra suam religionem. Addo

præterea, licet hic sit veluti casus omissus in jure communi, nihil referre, quia, moraliter loquendo, et quasi ex ipsarum rerum natura seu necessitate, contingere non potest quin is, qui in Generalem eligitur, trigesimum annum ætatis excedat; nec existimo contigisse unquam in gravi aliqua religione ut junior aliquis fuerit electus. De sancto enim Bonaventura legimus, cum trigesimum quintum ætatis annum ageret, et per tredecim tantum in religione fuisset, electum esse, quod singulare valde et extraordinarium reputatur, factumque fuisse ob ejus singularem virtutis et doctrinæ excellentiam. Cujus non dissimile exemplum in admodum reverendo P. N. Generali Claudio Aquaviva, Romæ ante viginti annos conspeximus: nam 39 ætatis anno, et 15 religionis, propter eximias naturæ, et gratiæ dotes in Generalem Societatis electus est.

8. *Secunda conditio: professio solemnis, expressa, et in eadem religione.* — *Prima pars.* — *An hæc pars conditionis requiratur ad valorem electionis.* — Secunda conditio hodie necessaria, ut quispiam sit capax hujus electionis, est, ut sit expresse professus eadem religionem. In qua tres includuntur: prima est, ut sit professus; habetur in cap. *Cum ad nostram*, de Electione, ubi irritatur electio in qua quidam electus fuit in Abbatem prius quam esset monachus; idem habetur in c. *Cum causam*, et in c. *Cum in magistrum*, eodem titulo; in quibus juribus observare licet, solum prohibere ne seculares seu non professi eligantur, et præcipere ut electiones de aliis factæ irritentur; non tamen in eis expresse declarari an tales electiones essent ipso jure nullæ, et an ille defectus redderet personam incapacem, vel solum indignam seu improprietatam. Unde videtur probabile secundum illud jus antiquum tales electiones non fuisse irritas ipso facto, quia in dict. c. *Cum causam*, allegatur consuetudo, qua multi Piores continue unus post alium fuerant non professi, qui cum ita simpliciter appellentur, non videntur fuisse reputati tantum, vel solo nomine, sed veri Prælati; unde Pontifex subdit: *Non debemus solum attendere quid factum sit, sed quid sit faciendum.* Et hanc opinionem indicat Panormitanus ibi, num. 6, dicens: *Item nota quod electio facta in Ecclesia regulari de non professo venit irritanda, consuetudine contraria non obstante. Hodie vero est ipso jure nulla, per c. Nullus, de Elect., in 6.* Sentit ergo,

ante illud jus lib. 6, non fuisse talem electionem ipso jure nullam. Quod expresse asseruit glossa in dict. cap. *Nullus*. Nihilominus glossa, in dicto c. *Cum ad nostram*, exponit *irritare*, id est, irritam nuntiare, citans cap. *Officii*, eod. tit., ex quo, mea sententia, nihil probatur, nam agit de re longe diversa, ut infra exponam; alia vero glossa in dict. cap. *Cum causam*, citat cap. *Abbatem*, et c. *Quam sit*, 18, q. 2, ut probet talem electionem etiam ante illa decreta Innocentii III fuisse contra jus commune, et ideo fuisse nullam, ac proinde verbum *irritare* ibi idem esse quod irritum declarare. In illis autem juribus solum dicitur, Abbatem eligendum esse a monachis de sua, vel de eadem congregatione; potest autem novitius in rigore dici de eadem congregatione; et ideo illa jura non videntur satis convincere.

9. *Probabilis affirmandum.* — Nihilominus tamen jura illa ita intelligenda censeo, quia proprie congregatio religiosorum, præsertim in ordine ad electionem, solum comprehendit professos, qui etiam ad eligendum solum comprehenduntur; nam de eisdem, seu de eadem congregatione loquuntur illa jura in ordine ad activam et passivam electionem. Quare non dubito quin ante Innocentium III hæc conditio fuerit necessaria jure communi; et præterea quia nisi ita esset, non præciperet Innocentius illam irritari, nec diceret consuetudinem non potuisse in contrarium prævalere. Probabile etiam est fuisse conditionem ita necessariam, ut sine illa persona esset inhabilis; quia illa conditio ponitur tanquam de forma substantiali electionis, et ut tam necessaria ex parte eligendi, quam ex parte eligentium. Et ita etiam sensit Hostiensis, dict. c. *Cum causam*, n. 7; et Panormitanus varius esse videtur, nam ex illo textu colligit, quod consuetudo non potest habilitare personam prorsus inhabilem. Nunc autem certior res est, et ex dict. c. *Nullus*, quod jam exponemus.

10. *Secunda pars.* — Secundo, addendum est huic conditioni, non quamcumque professionem sufficere, sed necessariam esse expressam. Ita enim additum est in c. *Nullus*, de Elect., in 6, ubi ad tollendam omnem dubitationem, non de monacho, sed de religiosis sub hac voce, nec de abbacia tantum, sed etiam de prælatura ejuscumque religionis mentio fit; et postulatur ut eligendus antea fuerit ordinem regularem expresse professus. Et additur: *Quod si secus actum fuerit, eo ip-*

so irritum habeatur. Atque idem de Abbatibus statuitur in cap. *Indemnitatibus*, eod. tit., quod jus secundum omnes, quantum ad hanc partem, novum fuit, nam ante illud sufficiebat tantum professio, cum vere religiosum efficiat. Nunc autem non est dubium quin conditio hæc expressæ professionis sit de substantia et valore talis actus, cum in illo textu hoc satis expressum sit; de quo etiam aliqua diximus supra tomo præcedenti tractando de effectibus professionis.

11. *Tertia pars.* — Tertio addendum est huic conditioni, debere hanc expressam professionem esse in eadem religione: ita statuitur in Clement. 1, de Electione; prohibetur enim *ne religiosus aliquis in Abbatem vel Prælatum alterius religionis vel habitus de cætero eligatur. Quod si secus actum caliterit, sit eo ipso irritum et inhabile.* Ubi ponderanda est illa particula *de cætero*, qua significatur illud esse jus novum: antea enim non erat hæc conditio tam necessaria, ut ibi notat glossa, et illam renovat Concilium Tridentinum, sess. 44, c. 10, de Reform., et sess. 25, c. 21, de Regul. Verum etiam existimo jure antiquo postulari, ut patet ex d. c. *Abbatem*, 2, et in c. *Quam sit*, 18, q. 2, in quibus Abbas eligendus dicitur de eadem seu de sua congregatione; non erit autem de eadem congregatione, nisi in eadem professus sit. Unde Gregorius expresse dixit *non extraneus*. Consonat etiam c. *Nec e meritis*, et c. *Nullus inritus*, et c. *Obitum*, d. 61, ubi Celestinus et Gregorius Pontifices statuunt, ut in unaquaque Ecclesia ex ejus clericis Prælati assumantur, et non ex alia, nisi in eadem digni inventi non fuerint. Quæ conditio etiam subintelligebatur in Abbate religionis; imo expresse ponitur a Gregorio, in d. cap. *Quam sit*: *Quod si aptam (inquit) inter se personam invenire nequiverint, solerter sibi de aliis monasteriis similiter eligant ordinandum.* Quo etiam modo videtur intelligendum cap. *Abbas*, 2, quod ex Concilio Moguntino refert Gratianus, 18, q. 2, ubi si contingat Abbatem cum licentia Episcopi locum suum relinquere, dicitur: *Eligant sibi fratres Abbatem de ipsis; sin autem, de extraneis*; sub illa enim conditione, *sin autem*, subintelligendum est, scilicet, *commode fieri non potuerit*; quamvis canon ille in Conciliis Moguntinis non reperiatur. Nunc autem conditio hæc non ponitur in dicta Clementina, sed absolutum est decretum et irritans; et ideo non existimo posse admitti exceptionem illam privata auctoritate; sed in eo casu re-

currendum esse ad superiorem, qualis est solus Summus Pontifex, in casu de quo loquimur; quanquam timendum non est quod possit moraliter evenire, ut in tota aliqua religione nullus sit, qui ad eam gubernandam dignus sit et sufficiens.

12. *An totalis hæc secunda conditio requiratur ex natura rei.* — Ut autem rationem hujus conditionis declarem, quærimus an hæc conditio sit necessaria ex obligatione juris naturalis, vel solum positivi ecclesiastici. Quidam enim primum asseruerunt, eo quod Pontifices ratione naturali niti videantur. Innocentius enim inde probat, hominem non professum non posse esse Prælatum professorum, quia lex divina prohibet in bove et asino arare, aut vestem induere de lana linoque contextam; nam, licet hæc sumpta sint ex lege veteri, non tamen ut positiva erat, sic enim cessavit; sed ut indicant naturale iudicium rationis, cui non congruit, ut homines disparis professionis vel habitus simul in eisdem monasteriis socientur, ut dixit Clemens V, dicta Clement. 1, et Concilium Hispalense II, c. 9, ex eadem lege Moysis confirmat quod dixerat: *In uno eodemque officio non debet dispar esse professio*; et infra subdit optimam rationem: *Nam coherere et conjungi non possunt, quibus et vota et studia diversa sunt.*

13. *Responsio auctoris.* — Verumtamen ex tribus partibus hujus conditionis, secundam clarum est non esse necessariam, nec præceptam ex natura rei, scilicet, quod professio sit expressa; quia nulla est ratio quæ necessitatem suadeat, sed congruitatem, ut per se satis est clarum, et in superioribus traditum est; et ex ipso jure constat, ante illam Ecclesiæ constitutionem, non fuisse factam differentiam inter professos tacite vel expresse, ut in Prælatos religionis eligi possent. Si autem ex natura rei expressa professio esset aliquo modo necessaria, fuisset ille intolerabilis error. Solum ergo illa conditio postulata fuit, quia professio tacita dubiis et litibus est exposita; oportet autem ut de illius professione, qui in Prælatum eligitur, maxima certitudo, quoad fieri possit, habeatur. Et ideo hæc conditio non fuit ab Ecclesia postulata, donec necessitas professionis clarius proposita fuit tanquam de substantia et valore electionis.

14. Deinde tertia pars illius conditionis, scilicet, quod sit professus ejusdem religionis, congruitatis tantum est, non necessitatis; quia, si illa conditio ex natura rei esset neces-